

[Lorentzen.]

hinanden, og måske også bidraget til, at dette lovforslags bestemmelser om lejestigning ikke kan komme til at virke i praksis, fordi de foreliggende frivillige overenskomster i forvejen har tilvejebragt en større hævnning af lejen end den, man har stilet efter i lejelovsforslaget.

Hvad har man da imod de frivillige overenskomster? Skal vi da bastes og bindes? Må vi dog ikke have en lille smule frihed i dette land? Krigen er forbi, det er allerede mange år siden, men stadig må vi ikke arbejde på frivilligt grundlag. Hvorfor må vi ikke det? Er der nogen, der kan forstå det? Ja, jeg ved godt, at der hos en del af de københavnske socialdemokrater — det er særlig de københavnske — råder en forestilling om, at her lever de store — hvad skal jeg kalde dem — de store blodsugere, og de er straks gået i gang med at tvinge lejen op over det niveau, vi har sat, gennem frivillige forlig. Jeg tvivler ikke om, at der er koncerner af den beskaffenhed. Jeg ved for øvrigt ikke, om de sociale boligelskaber ikke har lettere adgang til at få lejeforhøjelser end de andre store grundejere.

Jeg kan huske, at jeg i udvalget prøvede at kaste en redningsplanke ud for dog at få noget medhold med hensyn til frivillige forlig, idet jeg sagde: hvis man er bange for den lille mand, kan man så i hvert fald ikke få indført frivillige forlig hos folk, der sidder i lejligheder med en anselig husleje? Man må dog gå ud fra som hovedregel, at sådanne lejere ikke vil være ejeren økonomisk underlegne, måske oftest det modsatte. Nu ved jeg ikke længere, hvordan forholdet er, men da jeg kendte en lille smule til ejerforholdene her i København, var det slet ikke de meget velhavende, der ønskede at komme til at eje ejendomme. Det var stort set småfolk, som mente at kunne nå en lille fortjeneste derved. Det, man forser sig på, er naturligvis også det forhold, at hvis man realiserer en ejendom, vil man i de fleste tilfælde kunne få en stor gevinst, men skal man blive siddende med ejendommen og tage det, man kan opnå ved frivillige overenskomster, tror jeg ikke, det er nogen lukrativ forretning at være ejer, hverken her eller andre steder.

Ude i provinsen er forholdet ganske simpelt det, at ejeren er en mand, som lejer

kender, og lejereren kan meget ofte se, at han kan have fordel ved at slutte forlig med ejeren om den fremtidige husleje, måske kombineret med andre ting. Han forstår, at ejerens kår ikke er så strålende, ofte slet ikke nær så gode som hans egne, og derfor har han ikke noget imod at imødekomme en mand, der kommer på en fornuftig måde og siger: du kan selv se, hvorledes min forrentningsprocent er, og derved bedømme, om jeg ikke burde have en lille forhøjelse af den ene eller anden art; lad os prøve at nå det gennem et frivilligt forlig. Men det tør man altså ikke. Så langt er vi kommet her i landet, at vi ikke længere tør opretholde frivillige forlig, som vi nu har haft i en årrække.

Jeg havde ikke haft noget imod, at der var knyttet den kautel til, som der var i den tidligere lejelov: at lejen skulle godkendes af huslejenævnet og kunne tilsidesættes, hvis man fandt den urimelig. Jeg har diskuteret med oppositionen i sin tid, hvad man forstod ved urimelig leje. Det kunne man ikke blive enig om, og det var også ligegyldigt, for det var huslejenævnene, der skulle prøve at finde ud af det. Nej, båndene skal strammes, parternes vilje får mindre betydning.

Der er for øvrigt en meget mærkelig regel i lejelovsforslaget. Jeg tror, at den ærede kommunistiske ordfører skulle have læst forslaget igennem endnu en gang, for det er i én retning et meget mærkeligt forslag. Jeg behøver for øvrigt ikke den ærede ordfører for det kommunistiske parti, at han ikke har fundet ud af det en-to-tre, for det er meget svært at finde ud af. Jeg tænker på den særlige regel angående frivillige forlig. De kan eksistere i kommuner på 3 000 indbyggere og derunder og endvidere i kommuner på mellem 3 000 og 20 000 indbyggere, når kommunalbestyrelsen med to tredjedeles majoritet, velnok en lidt stor majoritet, bestemmer, at visse regler i lejeloven ikke skal bringes i anvendelse. Så kommer det mærkelige — man skal have en ganske særlig hjerne for at kunne lave et sådant forslag. (*Munterhed*). Ja, man skal være filosof — nemlig at man siger til lejerne: huslejen må ikke forhøjes, men kan I enes med ejeren om et frivilligt forlig, så værsgo. Det er en rar måde at foretage afvikling på! Huslejeforhøjelse